

Instrucció de la Direcció General d'Ecosistemes Forestals i Gestió del Medi i de la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural per la que s'estableixen els criteris per compatibilitzar la gestió forestal i la conservació de rapinyaires diürns i del duc

---

1.- Objecte

Aquesta instrucció té per objecte establir les mesures per compatibilitzar la gestió forestal i la conservació dels hàbitats i les poblacions de rapinyaires diürns i de duc de Catalunya, dins de les seves zones vitals.

2.- Àmbit d'aplicació i espècies afectades

L'àmbit d'aplicació d'aquesta Instrucció és Catalunya. Les espècies incloses en aquesta instrucció tècnica queden definides a l'Annex 2 del present document.

3.- Criteris per compatibilitzar la gestió forestal i la conservació de l'hàbitat i de les poblacions de rapinyaires diürns i del duc

Per tal de definir els criteris de gestió forestal per les diferents espècies de rapinyaires de l'àmbit de la Instrucció s'han establert tres blocs principals agrupant les espècies en funció de l'hàbitat de cria, els requeriments biològics i la sensibilitat a les pertorbacions. El primer bloc correspon als rapinyaires forestals diürns, el segon bloc als rapinyaires rupícoles, on s'inclou; l'àliga cuabarrada, l'àliga daurada, el trençalòs i l'aufrany i el tercer bloc inclou únicament el duc.

BLOC 1: CRITERIS PER A LA GESTIÓ FORESTAL DELS RAPINYAIRES FORESTALS DIÛRNS

Definició de zones vitals i requeriments de les espècies.

Les zones vitals que condicionen les actuacions forestals que es poden dur a terme en el cas dels rapinyaires forestals són **el lloc de reproducció, el sector de cria i l'àrea crítica** (Figura 1). A més a més també cal tenir en compte el període reproductor de cada espècie. Les distàncies de seguretat que defineixen cada zona vital així com el període reproductor varien segons l'espècie i es troben recollides a la Taula 1. A l'Annex 3 hi ha un exemple pràctic dels criteris a aplicar per la gestió forestal en el cas de l'astor.

- **Lloc de reproducció:** Àrea formada per l'arbre del niu més els arbres immediats i activitats que l'envolten i protegeixen dins d'un radi variable de 20 m (0,12 ha) a 100 m (3,14 ha) segons l'espècie. Una parella pot tenir més d'un niu potencial per la reproducció, fins que no s'iniciï la cria no es podrà determinar quin és el niu actiu d'aquella temporada.

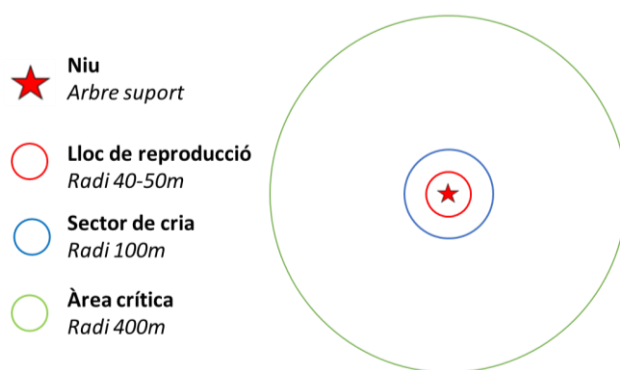
- **Sector de cria:** Sector que envolta el lloc de reproducció en el qual els terrenys forestals i els altres terrenys amb usos no forestals (agraris, infraestructures...) han de mantenir unes

estructures, usos i activitats compatibles amb la reproducció de l'espècie. Varia de 50 m (0,75 ha) a 200 m (12,5 ha) segons l'espècie.

- **Àrea crítica:** Àrea que inclou el sector de cria més un tampó de seguretat respecte les activitats de gestió forestal, varia entre els 200 m (12,56 ha) i 700 m (153,96 ha) segons l'espècie.

- **Període reproductor:** Temporalitat que inclou el període de pre-posta (un període molt sensible, durant el qual hi ha el màxim del zel, còpules i arranament dels nius), la incubació, i la cria dels polls al niu fins el seu envol. Oscil·la entre l'1 de gener i el 31 d'agost segons les espècies (Taula 1).

Figura 1. Definició de lloc de reproducció, sector de cria i àrea crítica. Exemple per a l'astor (*Accipiter gentilis*)

Taula 1. Període reproductor (del zel/pre-posta a l'envol dels polls), radi i superfície mínims de les àrees de restricció de cada espècie en relació als seus nius.

Espècie	Categoria amenaça	Període restricció <i>Període reproductor</i>	Radi exclusió	Radi restricció	Radi restricció
			gestió forestal <i>Lloc reproducció</i>	gestió forestal <i>Sector de cria</i>	temporal <i>Àrea crítica</i>
Voltor negre <i>Aegipius monachus</i>	Vulnerable	1 gener-31 agost*	100m 3ha	200m 12,5ha	700m 154ha
Aligot vesper <i>Pernis apivorus</i>	Protegida	1 maig - 31 agost*	40-50m** 0,5-0,8ha**	100m 3ha	400m 50ha
Aligot <i>Buteo buteo</i>	Protegida	1 març - 31 juliol*	20-40m** 0,1-0,5ha**	100m 3ha	400m 50ha
Astor <i>Accipiter gentilis</i>	Protegida	1 març - 31 juliol*	40-50m** 0,5-0,8ha**	100m 3ha	400m 50ha
Esparver <i>Accipiter nisus</i>	Protegida	15 abril - 31 juliol*	20-40m** 0,1-0,5ha**	50m 0,75ha	200m 12,5ha
Àliga calçada	Protegida	15 març - 31 agost*	40-50m**	100m	400m

<i>Hieraaetus pennatus</i>			0,5-0,8ha**	3ha	50ha
Àliga marcenca <i>Circaetus gallicus</i>	Protegida	1 març - 31 agost*	100m** 3ha**	200m 12,5ha	700m 154ha
Milà reial <i>Milvus milvus</i>	En perill d'extinció	1 març - 31 juliol*	40-50m** 0,5-0,8ha**	100m 3ha	400m 50ha
Milà negre <i>Milvus migrans</i>	Protegida	1 abril - 31 juliol*	20-40m** 0,1-0,5ha**	100m 3ha	400m 50ha
Falcó mostatxut <i>Falco subbuteo</i>	Protegida	1 maig - 31 agost*	20-40m** 0,1-0,5ha**	50m 0,78ha	200m 12,5ha

* El període reproductor es podria escurçar un màxim de dues setmanes pel final, en cas que es demostrés que s'ha produït l'envol dels polls o que la cria no ha prosperat.

** El rang varia segons l'estructura del bosc (en boscos més densos o amb més cobertura, el radi pot ser inferior sempre que es garanteixi la cobertura visual del niu). S'ha de determinar la cobertura visual sobre el terreny, cas per cas, segons les característiques dels arbres adjacents i propers al niu.

Criteris de gestió forestal per a cada zona vital

Llocs de reproducció

- No es duren a terme actuacions forestals, deixant dempeus tots els arbres existents, tant els arbres que contenen els nius com els arbres immediats que els envolten i donen cobertura visual i generen un microclima òptim per l'espècie. Queden exemptes les actuacions de prevenció d'incendis forestals previstes en la instrucció per la qual s'estableixen els criteris per la participació en la redacció i seguiment dels projectes de prevenció d'incendis dels PPP signada en data 12/02/2024, (en endavant "instrucció PPP"), que s'analitzaran en la respectiva comissió de treball i seguiment de cada projecte de PPP.
- El radi ha de garantir la cobertura visual completa del niu (Figura 2). Així, cada espècie (segons la Taula 1) tindrà un rang que serà variable segons l'estructura del bosc (en boscos més densos o amb més cobertura, el radi pot ser inferior). Tot i això, excepcionalment es podran modificar en els metres que siguin adients segons la tipologia de recobriment garantint aquesta cobertura visual completa.

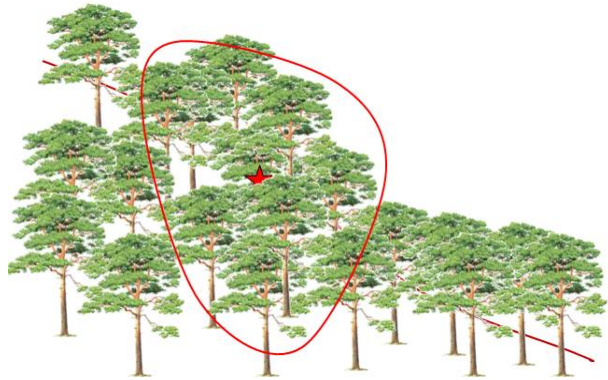
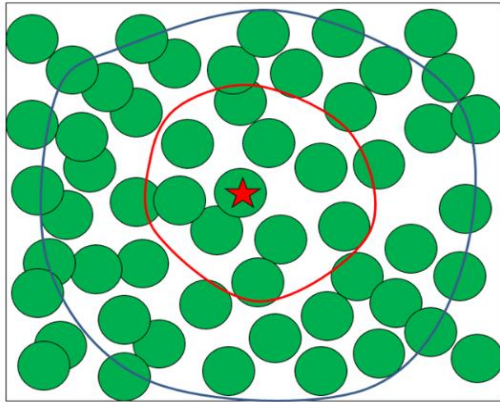
Sectors de cria

- No es podran obrir nous vials forestals, a excepció de les actuacions previstes en la Instrucció PPP. S'evitarà en tot moment la visual del niu, establint, si és necessari,

- mesures correctores, com apantallaments o equivalents, per minimitzar les visuals directes, i la seva execució sempre s'haurà de fer fora del període reproductiu.
2. En cas de voler arranjar vials existents un tram dels quals passi pel sector de cria, el promotor de l'arranjament del vial estudiarà la possibilitat de desviar el tram de forma que no passi per aquest. El desviament del vial es considerarà obertura de nou vial, i es regirà per les consideracions establertes en el punt anterior.
  3. En el cas que el desviament del vial sigui inviable per motius legals, tècnics, de disponibilitat dels terrenys, administratius, competencials, etc.; el promotor de l'actuació i/o titular del vial, realitzarà un estudi dels punts crítics del vial respecte l'afectació al niu, per tal que l'arranjament sigui viable tècnicament, compleixi els seus objectius i l'afectació sigui mínima. S'evitarà en tot moment la visual del niu, establint, si és necessari, mesures correctores, com apantallaments o equivalents, per minimitzar les visuals directes, i la seva execució sempre s'haurà de fer fora del període reproductiu. Per els casos on el procediment que impliqui aquesta actuació no sigui subjecte a un informe de biodiversitat es sol·licitarà un informe per l'actuació específica.
  4. Es recomana no dur a terme aprofitaments forestals de productes comercials fusters en aquests sectors, sinó tan sols actuacions de millora sanitària o forestal (tallades de millora, tractament de restes, adequar àrees estratègiques preventives...), garantint la conservació dels arbres de més de 30 cm de diàmetre normal. En tot cas, caldrà seguir les recomanacions següents:
    - Mantenir un 80% de Fracció de Cobertura (FCC) i/o $> 25 \text{ m}^2/\text{ha}$ d'Àrea Basimètrica/Basal.
    - Promoure els tractaments/tallades de millora per mantenir arbres de $>30\text{cm}$ de diàmetre normal.
  5. Si s'estima que les actuacions a amb limitació temporal es duen a terme en un niu no ocupat per una parella reproductora que està ocupant un altre niu, es podrà sol·licitar a biodiversitat la no aplicació de les restriccions temporals.

Figura 2. Lloc de reproducció (vermell) i sector de cria (blau) de l'astor (*Accipiter gentilis*). S'observa com, amb menys densitat d'arbres, el radi del lloc de reproducció s'amplia.

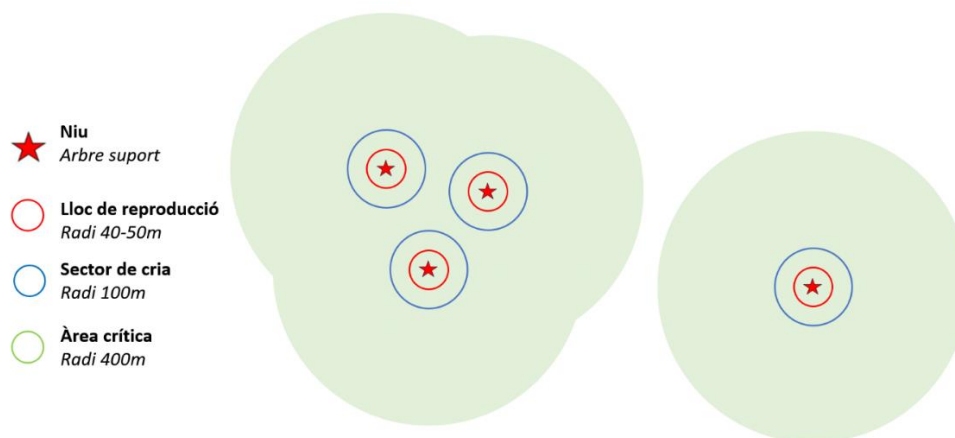
 Lloc de reproducció (radi 40-50m): cap actuació, no tallar cap arbre.

 Sector de cria (radi 100m): minimitzar treballs i extracció arbres.

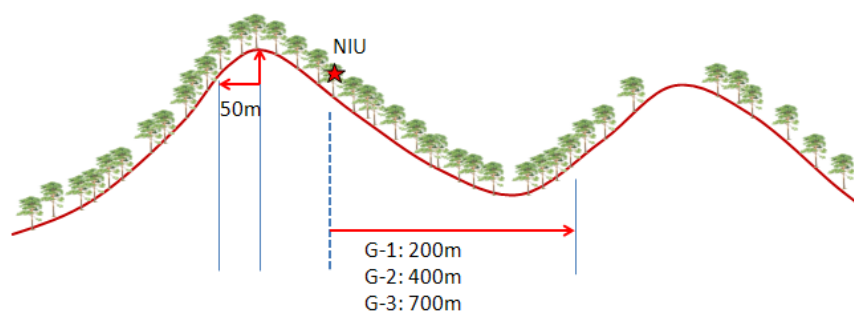
Àrees crítiques

1. No es poden dur a terme actuacions forestals durant el període reproductor, sí fora d'aquest període.
2. De forma general no es permet l'obertura de camins en període reproductor si hi ha visual amb el niu excepte els casos contemplats en la Instrucció de PPPs. L'obertura o arranjamet de camins de desembosc fora de període reproductor que pugui suscitar un augment de la freqüentació caldrà que disposin d'un sistema de tancament sòlid, de com a mínim barrera de pas, tanca, motes o equivalents.
3. El radi amb regulació temporal durant el període reproductor, quan tingui lloc a sotavent (en vessant contrari sense visual), es reduirà a 50 m des del canvi de carena, respectant sempre el radi del sector de cria (veure Figura 4) excepte les actuacions de creació i manteniment d'infraestructures estratègiques i d'autoprotecció d'incendis forestals, i altres actuacions de millora de l'hàbitat de l'espècie de rapinyaire (manteniment de rasos, tallades amb l'objectiu de promoure arbres pare/mare, plus i de futur, cremes controlades, tallades de millora i de regeneració, tractament de restes, etc.) que es podran fer també durant el període de cria.
4. En els casos que una parella tingui diversos nius i àrees crítiques (Figura 3), cada any, un cop se sàpiga quin és el niu ocupat aquella primavera es podran anular les limitacions temporals a les àrees crítiques que no estiguin ocupades.
5. Les restriccions aplicades als llocs de reproducció, sectors de cria i àrees crítiques deixaran de ser aplicables en el moment que un niu resti abandonat i quedi desfet, és a dir, hagi perdut la seva estructura i estabilitat, i per tant no sigui aprofitable per a una nova posta (veure foto Annex 3).

Figura 3. Solapaments d'àrees crítiques de tres nius pròxims. Exemple per a l'astor (*Accipiter gentilis*)

Figura 4. Distància mínima de les actuacions de gestió forestal en època de cria respecte nius de rapinyaires forestals (excepció darrera i sotavent de carena).

 50 m darrera i sotavent de la carena si aquesta està a menys dels 400/700m indicats (reducció no aplicable si la carena és a menys de 200m de qualsevol niu).

BLOC 2: CRITERIS PER A LA GESTIÓ FORESTAL DELS SECTORS DE CRIA DE GRANS RAPINYAIRES RUPÍCOLES (ÀLIGA CUABARRADA, ÀLIGA DAURADA, TRENCALÒS I AUFRANY)

Definició de zones vitals i requeriments de les espècies.

Les zones vitals que condicionen les actuacions forestals que es poden dur a terme en el cas de l'àliga cuabarrada, l'àliga daurada, el trençalòs i l'aufrany són **el sector de cria i el subsector de cria**. En el cas de l'àliga cuabarrada també es tindran en compte **els sectors de cria abandonats**. A més a més, també cal considerar el període reproductor de cada espècie. Les distàncies de seguretat que defineixen cada zona vital així com el període reproductor varien segons l'espècie i es troben recollides a la Taula 2.

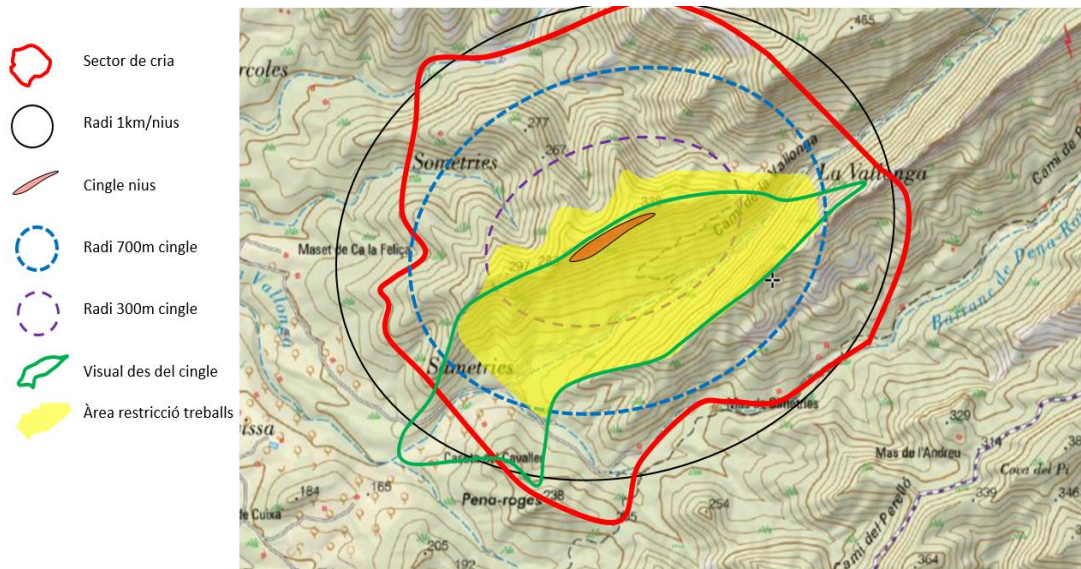
- **Sector de cria.** Àrea delimitada en un radi d'un quilòmetre (1km) aproximadament al voltant de cada niu. El Servei de Fauna i Flora disposa de la cartografia actualitzada dels sectors de cria delimitats per cada espècie d'aquest bloc. Aquesta cartografia general per tot Catalunya s'afegeix a la Instrucció mitjançant el següent [enllaç directe a la capa SIG del servei](#). Per facilitar la seva interpretació a la Figura 5 s'inclou un exemple concret.
- **Subsector de cria.** Àrea ubicada dins el sector de cria delimitada per un radi de 700 m/154 ha del niu en els casos que hi hagi visual i 300 m/28 ha en els casos que no hi hagi visual des del niu (Figura 5).
- **Sector de cria abandonat (per l'àliga cuabarrada).** Es defineix un sector de cria abandonat com aquell que no ha estat ocupat durant un període superior a 10 anys.
- **Període reproductor:** Temporalitat que inclou el període de pre-posta (un període molt sensible, durant el qual hi ha el màxim del zel, còpules i arranament dels nius), la incubació, i la cria dels polls al niu fins el seu envolt (Taula 2).

Taula 2. Període reproductor (del zel/pre-posta a l'envolt dels polls) i radi dels sectors i subsectors de cria.

Espècie (nom comú)	Espècie (nom científic)	Categoria d'amenaça	Període reproductor	Sector de cria	Subsectors de cria
Àliga cuabarrada	<i>Aquila fasciata</i>	En perill d'extinció	1 gener – 30 juny	Aprox 1.000 m	300 m/28 ha (sense visual) 700 m/154 ha (amb visual)
Àliga daurada	<i>Aquila chrysaetos</i>	Protegida	1 febrer – 31 juliol	Aprox 1.000 m	300 m/28 ha (sense visual) 1.000 m/314,16 ha (amb visual)
Trencalòs	<i>Gypaetus barbatus</i>	En perill d'extinció	1 desembre -31 Juliol	1.000 m	300 m/28 ha (sense visual) 700 m/154 ha (amb visual)
Aufrany	<i>Neophron percnopterus</i>	Vulnerable	1 març – 31 agost	1.000 m	300 m/28 ha (sense visual) 700 m/154 ha (amb visual)

Figura 5. Exemple de sector de cria i subsectors de radi 700 m/154 ha i 300 m/28 ha. També es representa la cinglera de cria i la visual des d'aquesta.

Criteris de gestió forestal per a cada zona vital (Resum a l'Annex 4 de la Instrucció)

Actuacions de gestió forestal

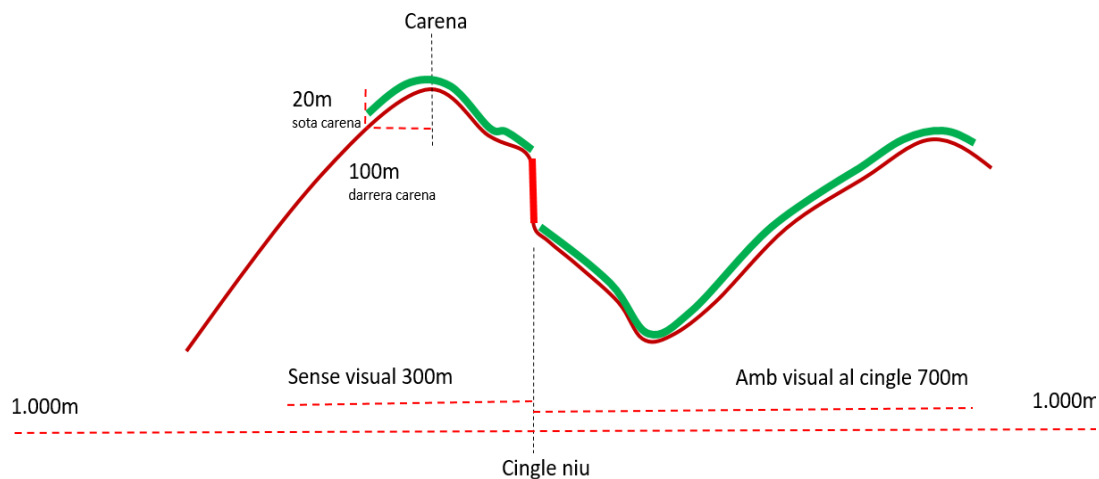
- De forma general, **a menys de 300 m dels nius** les actuacions de gestió forestal (aprofitaments fusters, tallades de millora, tallades de regeneració, estassades, tractament de restes) es consideren incompatibles. A excepció de les actuacions de prevenció d'incendis forestals previstes en la Instrucció de PPPs, que s'analitzaran en la respectiva comissió de treball i seguiment de cada projecte de PPP.
- Entre 300 i 700 m del niu:**
  - Les actuacions de gestió forestal de prevenció d'incendis forestals recollides en la instrucció de PPPs, que seran compatibles sempre i quan es realitzin fora del període reproductor.
  - Per la resta d'actuacions de gestió forestal es podrà compatibilitzar sempre que no s'incrementi la visual als nius o cingleres de cria. Cal avaluar l'actuació forestal respecte al possible increment de la visual en fase de redacció dels IOF o en fase d'anàlisi de repercussions de la sol·licitud específica. A tal efecte, l'Administració forestal proposarà mesures correctores per garantir l'adequada implementació de les accions i establirà si s'escau sistemes de verificació, també podrà imposar mesures correctores tipus apantallaments o altres. En cas de dubte, es consultarà a l'Administració ambiental, per a una inspecció sobre el terreny que informarà en el respectiu informe.

3. Les actuacions de gestió forestal **entre 700 m i 1.000 m dels nius** es consideren compatibles sempre que es duguin a terme fora del període reproductor.
4. En casos en els quals hi hagi un **canvi de vessant respecte el punt on es troba el niu**, la distància mínima de 300 m es podrà reduir a 100 m des del cim de la carena fins la vessant que queda darrera de la pròpia carena, sempre deixant una distància mínima de 20 m respecte el cim (veure Figura 6). Aquest factor serà determinat per l'orografia del terreny i abans del inici de les actuacions s'haurà de verificar que, un cop realitzats els treballs forestals, no hi haurà variacions en la visual del niu.
5. **En el cas d'existir diversos sectors de cria alternatius d'una mateixa parella existent, les limitacions temporals s'han de mantenir fins que es pugui determinar quin és el niu i sector ocupat aquell any, quedant després lliures de limitacions temporals la resta de sectors alternatius.**

Figura 6. Esquema perfil d'un sector de cria ocupat i les àrees amb restriccions (excepte projectes de prevenció d'incendis planificats als PPP detallats al punt anterior).

Sectors de cria ocupats (o abandonats fa menys de 10 anys)

— No actuacions forestals a menys de 700 m amb visual i a menys de 300 sense visual. Si hi ha canvi de vessant sense visual, els 300m es poden reduir a 100m darrera la carena i 20m per sota.

Gestió de vials forestals

1. L'obertura de vials forestals (camins i pistes) **a menys de 300 m /28,27 ha del niu** és una actuació forestal incompatible. A excepció de les actuacions de prevenció d'incendis forestals previstes en la Instrucció de PPPs que s'analitzaran el la respectiva comissió de treball i seguiment de cada projecte de PPP sempre i quan es realitzin fora del període reproductor.
2. L'obertura de vials forestals (camins i pistes) codificats com de la xarxa estratègica bàsica de prevenció/extinció d'incendis en un instrument de planificació de prevenció d'incendis i/o en un instrument d'ordenació forestal, és compatible **entre els 300**

m/28,27ha i 700 m/154ha sempre i quan no s'incrementi la visual als nius. A tal efecte, l'Administració forestal proposarà mesures correctores per garantir l'adequada implementació de les accions i establirà si s'escau sistemes de verificació, també podrà imposar mesures correctores tipus apantallaments o altres. En cas de dubte, es consultarà a l'Administració ambiental, per a una inspecció sobre el terreny que informará en el respectiu informe.

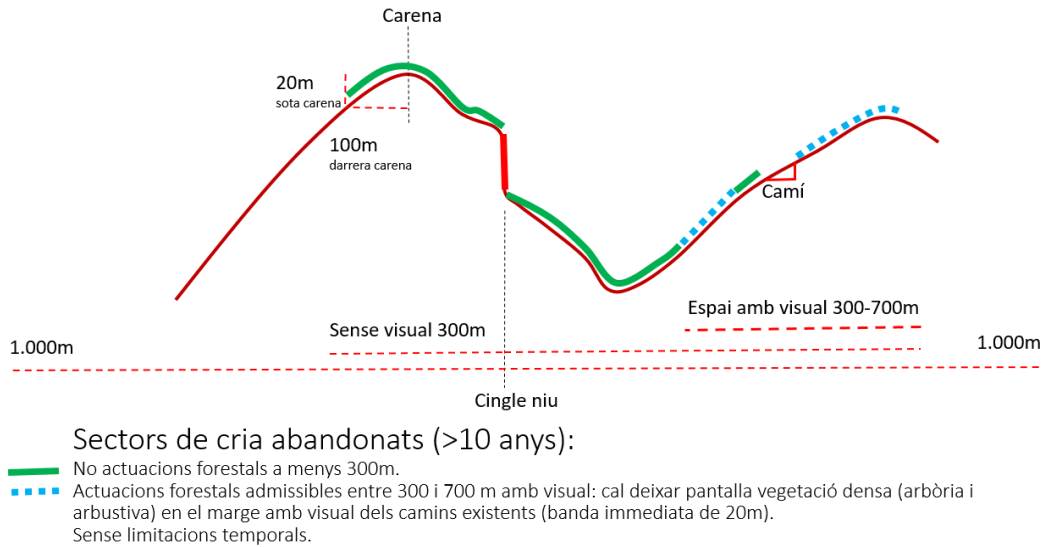
3. L'obertura de vials entre els 700 i els 1000 m del niu és compatible sempre que s'executin fora del període reproductor. En el cas de l'àliga daurada l'apantallament dels camins amb visual s'ha de mantenir fins els 1.000 m de distància.
4. De manera general, els **arranjaments de camins** i pistes forestals, no sotmesos a règim d'autorització seran compatibles sempre i quan es facin fora del període reproductor.
5. L'obertura o arranjament de camins que pugui suscitar un augment de la freqüentació caldrà que disposin d'un sistema de tancament sòlid, de com a mínim barrera de pas, tanca, motes o equivalents.
6. Quan es tracti de vials de la xarxa estratègica bàsica de prevenció/extinció d'incendis i sigui necessari el seu **arranjament de manera urgent** abans del període de risc d'incendi, l'arranjament/millora es podrà dur a terme durant el mes de juny si el Servei competent en fauna amenaçada ho considera compatible, establint les condicions necessàries.

Sectors de cria abandonats o no ocupats

Nota: Aquests criteris només són aplicables a l'àguila cuabarrada.

1. Abans d'executar les actuacions forestals cal assegurar-se que el sector no hagi estat recolonitzat mitjançant consulta al SIG, al Servei de Fauna i Flora o a la Secció de Biodiversitat dels SSTT corresponents. El Servei de Fauna i Flora es responsabilitza de mantenir actualitzada la informació del SIG corporatiu.
2. S'exclouen totes les limitacions temporals esmentades atès que no pot haver-hi afectacions a cap reproducció en curs.
3. A menys de 300m dels nius abandonats les actuacions de gestió forestal es consideren incompatibles durant tot l'any, a excepció de les actuacions de prevenció d'incendis forestals previstes en la Instrucció de PPPs que seran compatibles. Quan hi ha canvi de vessant sense visual, els 300 m es poden reduir a 100 m darrera la carena i 20 m per sota (veure Figura 7).
4. Entre 300 m i 700 m dels nius es podran dur a terme actuacions de gestió forestal independentment de la visual des del niu. Tot i així, caldrà deixar sempre una pantalla de vegetació densa (arbòria i arbustiva) que impedeixi l'increment de la visual al niu, sobretot en el marge amb visual dels camins existents (veure Figura 7) en una banda immediata de 20 m.

Figura 7. Esquema perfil d'un sector de cria abandonat i les àrees amb restriccions (excepte projectes de prevenció d'incendis planificats als PPP detallats al punt anterior).

BLOC 3: CRITERIS PER A LA GESTIÓ FORESTAL COMPATIBLE AMB LA REPRODUCCIÓ DEL DUC

Definició de zones vitals i requeriments de l'espècie.

La zona vital que condiciona les actuacions forestals que es poden dur a terme en el cas del duc és bàsicament el **sector de cria**. A més a més, també cal tenir en compte el període reproductor (veure Taula 3). En el cas del duc, també es tindrà en compte l'hàbitat potencial de l'espècie a l'hora de dur a terme els treballs com a mesura preventiva (veure més avall).

- **Sector de cria de duc.** Àrea delimitada per 300 m de radi al voltant del niu.
- **Hàbitat potencial de duc.** Tallats de roca i timbes argiloses en els quals es pot reconèixer indicis de nidificació amb el cant o observacions a menys d'1 km i a partir de cites històriques.
- **Període reproductor.** Temporalitat que inclou el període de pre-posta (un període molt sensible, durant el qual hi ha el màxim del zel, còpules i arranament dels nius), la incubació, i la criança dels polls al niu fins el seu envol. (Taula 3).

Taula 3. Període reproductor (del zel/pre-posta a l'envol dels polls) i radi dels sectors de cria del duc.

Espècie (nom comú)	Espècie (nom científic)	Categoria d'amenaça	Període reproductor	Sector de cria (limitació temporal)	Restricció treballs
Duc	<i>Bubo bubo</i>	protegida	1 gener a 30 de juny	300m	200m sota tallat, 50m sobre tallat

Críteris de gestió forestal per a cada zona vital

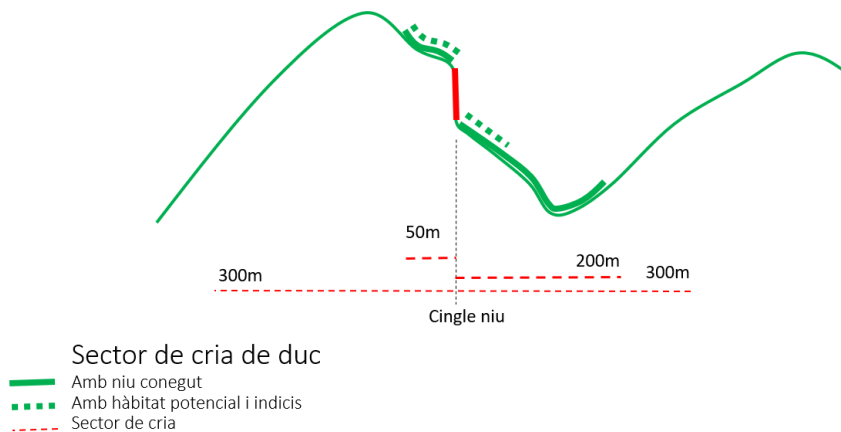
Sectors de cria: Es coneix la presència d'un niu de duc

1. Es delimitarà una franja de protecció al voltant del niu de 50 m a les parts superiors del tallat de roca o timba argilosa on hi ha el niu, i de 200 m a la part inferior del tallat on no es realitzarà cap intervenció en cap època de l'any a excepció de les actuacions de prevenció d'incendis forestals previstes en la instrucció de PPPs, que seran compatibles sempre i quan es realitzin fora del període reproductor. (veure exemple bones pràctiques Annex 5).
2. Es delimitarà una franja de 300 m durant la qual no es podran realitzar actuacions de gestió forestal durant el període reproductor.

Hàbitat potencial: Es dona un hàbitat potencial de duc

Es determina que es tracta d'un hàbitat potencial pel duc, però es desconeix si realment hi fa niu, quan hi hagi indicis o evidències gràfiques de la seva presència, validades pel servei de Fauna i Flora. En aquests casos es delimitarà una franja de protecció de 50m al voltant dels tallats de roca i timbes argiloses on podria niar, dins de la qual no es podran realitzar actuacions de gestió forestal durant tot l'any.

Figura 8. Esquema perfil d'un sector de cria de duc, amb niu conegut o amb hàbitat potencial i indicis.

3.- Orientacions procedimentals per a la inclusió de la informació de biodiversitat en la planificació i gestió forestal.

3.1. Redacció d'Instrumentes d'ordenació forestal (PO, PTGMFc, PTGMF, PSGF)

D'acord amb l'acord de 3 d'octubre de 2023 de compartició de base de dades d'informació geogràfica de la distribució dels espais sota figura de protecció i ordenades forestalment tota

la informació relativa a biodiversitat i d'ordenació forestal es trobarà a les bases de dades dels SIG corresponents.

El Servei de Fauna i Flora de la Direcció general de Polítiques Ambientals i Medi Natural, habilitarà els sistemes per proporcionar als equips redactors d'IOF tota aquella informació essencial i necessària per poder redactar els IOF.

Si finalment no es disposa d'aquesta informació respecte a les espècies de rapinyaires diürns del Bloc 1, als instruments d'ordenació s'ha de fer constar la manca d'aquestes dades i incloure la següent condició per a l'execució dels treballs:

“A l'hora de dur a terme els treballs forestals previstos, si es detecta la presència d'un niu de rapinyaire cal delimitar un perímetre al voltant del niu amb un radi de 40 a 50m, dins del qual no es durà a terme cap actuació. Tot seguit es posarà en coneixement dels gestors de l'espai natural protegit o de la secció de Biodiversitat dels SSTT per tal que determinin de quina espècie és el niu i si està ocupat, així com quines mesures cal adoptar”.

A manca de la inclusió d'aquesta informació als instruments d'ordenació vigents, les condicions exposades en aquest document s'aplicaran quan l'administració competent en biodiversitat posi en coneixement de la propietat l'existència de nius coneguts. En aquest sentit, la detecció d'un niu ocupat o viable durant una actuació forestal implicarà l'aturada temporal i immediata dels treballs a l'àrea crítica corresponent, i tot seguit es posarà en coneixement dels gestors de l'espai natural protegit o de la secció de Biodiversitat dels SSTT per tal que determinin quines mesures cal adoptar.

3.2. Tramitació d'expedients de naturalesa forestal

Per a expedients d'actuacions de naturalesa forestal com rompudes, aprofitaments forestals, treballs forestal de millora de massa, treballs forestals de prevenció d'incendis forestals, obertura de vials forestals, ajuts de gestió forestal sostenible, actuacions forestals promogudes/subvencionades per altres administracions (Diputacions, Ajuntaments, etc.), es proposa la següent tramitació:

- a) Entrada de la sol·licitud d'autorització i/o de la comunicació de les actuacions.
- b) Anàlisi de repercussions sobre rapinyaires diürns i duc per part dels serveis tècnics de la Direcció General d'Ecosistemes Forestals i Gestió del Medi, i els Serveis Territorials (capes obertes d'àrees d'interès faunístic i florístic).
- c) Inspeccions in situ amb prospecció de la presència de nius de rapinyaires diürns i duc dins de la superfície sol·licitada d'actuació forestal:
  - c.1) Afectació directa per presència i identificació de l'espècie dins l'àmbit sol·licitat d'actuació forestal.
  - c.2) Afectació indirecta per presència identificació de l'espècie dins del sector de cria però fora de l'àmbit sol·licitat d'actuació forestal.

d) Formulació de l'informe tècnic forestal, prèvia consulta, si s'escau en funció del resultat de la prospecció, al Servei de Fauna.

e) Resoldre en conseqüència, incloent la condició següent, respecte a les espècies de rapinyaires diürns del Bloc 1:

“A l'hora de dur a terme els treballs forestals previstos, si es detecta la presència d'un niu de rapinyaire cal delimitar un perímetre al voltant del niu amb un radi de 40 m/0,50 ha a 50m/0,80 ha, dins del qual no es durà a terme cap actuació. Tot seguit es posarà en coneixement dels gestors de l'espai natural protegit o de la secció de Biodiversitat dels Serveis Territorials per tal que determinin de quina espècie és el niu i si està ocupat, així com quines mesures cal adoptar.

3.3. Pagaments pels serveis ecosistèmics.

Es podran contemplar les línies de finançament de foment enfocades a la millora dels serveis ecosistèmics en àrees d'interès faunístic per avifauna en les convocatòries pertinents.

4.- Publicitat i vigència

Aquesta instrucció és d'aplicació a partir de la seva publicitat a la intranet del DACC.

Aquesta instrucció és vigent fins a l'aprovació del Pla de Recuperació o Conservació de les espècies esmentades que es preveu per l'any 2025.

Els continguts d'aquesta instrucció podran ser revisats segons l'evolució de l'estat de conservació de les espècies afectades.

La Directora General d'Ecosistemes
Forestal i Gestió del Medi

El Director General de Polítiques
Ambientals i Medi Natural

ANNEX 1. Glossari

- **Actuacions forestals:** totes aquelles que es realitzen en terreny forestal, d'acord amb la seva definició a la Llei 6/1988 forestal de Catalunya i la Llei 43/2003, de monts, i atenen al compliment d'uns objectius predeterminats. Aquestes poden tenir incidència en la vegetació (tallades, estassades, podes, etc) o no (obertura/manteniment de vials, construcció/manteniment de punts d'aigua de la xarxa bàsica, etc).
- **Aprofitament forestal:** Conjunt d'operacions consistents a seleccionar els productes forestals de la forest, extreure'ls de la massa forestal i transportar-los per posar-los a la disposició de la indústria forestal.
- **Aprofitament fuster:** Aprofitament forestal en que el principal producte que s'extreu és la fusta i/o llenyes.
- **Aprofitament no fuster:** Aprofitament forestal en què els productes que s'extreuen del bosc poden ser diversos (tòfones, pinyes de *Pinus pinea*, suro). Actualment aquests són els que es troben regulats per norma.
- **Àrea basimètrica o basal:** Suma de les seccions dels troncs dels arbres a 1,30 metres del sòl en una hectàrea. Es mesura en metres quadrats per hectàrea (m²/ha).
- **Cobertura visual del niu:** Pantalla visual que exerceixen els arbres adjacents o propers a l'arbre que sosté el niu, i que permet que aquest no sigui visible des de la distància.
- **Estassada:** Acció que consisteix en la tallada parcial o total de l'estrat arbustiu o herbaci. Tipus: a) Birbades: estassada que afecta l'estrat herbaci. b) Estassada selectiva o desbrossada: estassades que respecten parcialment la vegetació arbustiva, sia per l'existència d'espècies protegides, per la protecció del sòl, pels refugis de fauna, etc. c) Estassada arreu: estassada de tota la vegetació arbustiva.
- **Fracció de cabuda coberta (FCC):** Superfície de les capçades dels arbres projectada des de la vertical cap a terra, és a dir, l'ombra que farien els arbres si el sol incidís de forma totalment vertical sobre ells. Percentatge de la superfície del sòl ocupada per les capçades de l'estrat arbori. Aquest valor no pot ser superior al 100%.
- **Infraestructures estratègiques de prevenció d'incendis forestals:**
  - o Àrees de baixa càrrega de combustible (ABC): Àrees estratègiques (AE), Àrees de gestió complementària (AC), Àrees segures (AS), Franges auxiliars estratègiques (FAE), Franges auxiliars de trànsit (FAT).
  - o Punts d'aigua de la xarxa bàsica de prevenció i extinció d'incendis forestals.
  - o Vials de la xarxa estratègica de prevenció i extinció d'incendis codificats com a tals als Plans de Prevenció d'Incendis Forestals.
- **Niu abandonat i desfet (en arbre):** Niu que no té una estructura suficient per suportar una posta (no té plataforma plana: està molt tombat i/o clarament desfet).
- **Niu ocupat:** Niu amb activitat reproductora durant l'època de cria.

- **Niu viable:** Niu que té una estructura que permet la nidificació però no està ocupat en aquell moment.
- **Pantalles visuals:** Mesura compensatòria que consisteix en la plantació o manteniment de cobertura vegetal que eviti la visual del niu des d'algun camí o vial amb freqüència de pas.
- **Període reproductor:** Període del cicle vital de les aus que abasta de l'inici del zel dels exemplars adults (habitualment a la primavera) a l'envol dels polls (a l'estiu).
- **Rompuda de terreny forestal:** Canvi de destí d'un terreny forestal a agrícola. Posada en conreu de noves terres conquerides al bosc o a la vegetació espontània.
- **Tallada de millora:** intervenció intermèdia de tallada d'arbres, en estat de perxada o fustal, que presenten un valor comercial o no però que no interessa mantenir fins a les tallades finals. L'objectiu és millorar l'estabilitat i la qualitat de la massa, eliminar els peus més mal formats, obtenir productes fusters, controlar la composició específica i afavorir els peus restants. Es distingeixen quatre tipus d'aclarides: aclarida alta, aclarida baixa, aclarida mixta i aclarida sistemàtica.
- **Tallades de regeneració:** Conjunt de tècniques silvícoles mitjançant les quals es vol aconseguir la regeneració natural d'una massa. Compren les tallades contínues (tallades arreu en un o dos temps i tallades per aclarides successives uniformes) , semi contínues (aclarides per aclarides successives per bosquets i faixes) i discontinúes (tallades de selecció "per entresaca").
- **Tancaments vials:** Obstaculitzar la circulació permanent o temporal pels vials amb la instal·lació de barreres físiques, excepte en casos d'emergències i d'actuacions de gestió forestal.
- **Tractament de restes:** Operacions aplicades a les restes vegetals procedents de tallades de regeneració o de tractaments parcials per evitar: risc d'incendis o plagues i malalties; trastorns a la regeneració; dificultat de trànsit; estètica deficient. Els procediments generals són: crema, extracció, trossejat i estellat.
- **Transformació a pastura:** Canvi de la funcionalitat mitjançant la tallada de la massa forestal (arbòria i arbustiva) per implantar espècies herbàcies amb la finalitat que el bestiar en faci un aprofitament directe. El terreny continua essent catalogat com a forestal.
- **Visual:** Camp visual des del niu. Són 360° si és en arbre, i 180° en cingle.
- **Vials forestals:** Definites segons el Decret 166/1998, de 8 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural (camins rurals, camins forestals, pistes forestals, pistes de desembosc).
- **Zona vital:** àrea delimitada per l'àrea crítica en el cas de rapinyaires diürns, el sector de cria per l'àliga cuabarrada i el sector de cria i hàbitat potencial en el cas del duc.

ANNEX 2. Espècies a considerar en els criteris per a la gestió forestal en hàbitats de rapinyaires

Espècie (nom comú)	Espècie (nom científic)	Categoria d'amenaça	Bloc de criteris
Voltor negre	<i>Aegypius monachus</i>	Vulnerable	Rapinyaires diürns
Aligot vesper	<i>Pernis apivorus</i>	Protegida	Rapinyaires diürns
Aligot	<i>Buteo buteo</i>	Protegida	Rapinyaires diürns
Astor	<i>Accipiter gentilis</i>	Protegida	Rapinyaires diürns
Esparver	<i>Accipiter nisus</i>	Protegida	Rapinyaires diürns
Àliga calçada	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Protegida	Rapinyaires diürns
Àliga marcenca	<i>Circaetus gallicus</i>	Protegida	Rapinyaires diürns
Milà reial	<i>Milvus milvus</i>	En perill d'extinció	Rapinyaires diürns
Milà negre	<i>Milvus migrans</i>	Protegida	Rapinyaires diürns
Falcó mostatxut	<i>Falco subbuteo</i>	Protegida	Rapinyaires diürns
Àliga cuabarrada	<i>Aquila fasciata</i>	En perill d'extinció	Rapinyaires rupícoles
Trencalòs	<i>Gypaetus barbatus</i>	En perill d'extinció	Rapinyaires rupícoles
Àliga daurada	<i>Aquila chrysaetos</i>	Protegida	Rapinyaires rupícoles
Aufrany	<i>Neophron percnopterus</i>	Vulnerable	Rapinyaires rupícoles
Duc	<i>Bubo bubo</i>	Protegida	Duc

ANNEX 3. Exemple de criteris de gestió forestal a aplicar en el cas de l'astor

1. En un radi de 40 m/0,50 ha – 50 m/0,78 ha a l'entorn del arbre que suporta el niu (**lloc de reproducció**) no es pot dur a terme cap actuació forestal.
2. En un radi de 100m/3,14 ha a l'entorn del niu (**sector de cria**), no es poden obrir nous vials forestals a excepció dels contemplats en instruments de planificació de prevenció d'incendis forestals i/o en instruments d'ordenació forestal, i sempre que no hi hagi una alternativa tècnica, per motius legals, de disponibilitat dels terrenys, administratius, competencials, etc. Es garantirà en tot moment la no visual del niu, establint, si és necessari, mesures correctores per minimitzar les visuals directes, i la seva execució sempre s'haurà de fer fora del període reproductiu. Es seguiran les recomanacions següents:
  1. Mantenir un 80% de Fracció de Cabuda Coberta (FCC) i/o $> 25 \text{ m}^2/\text{ha}$ d'Àrea Basimètrica.
  2. Promoure els tractaments de millora per mantenir arbres de $>30\text{cm}$ de diàmetre normal.
3. En un radi de 400 m/50,26 ha a l'entorn del niu (**àrea crítica**): no es poden dur a terme actuacions de gestió forestal de l'1 de març al de 31 juliol, tot i que el període reproductor es podria escurçar un màxim de dues setmanes pel final, en cas que es demostrï que s'ha produït l'envol dels polls o que la cria no ha prosperat.

Imatge 1. Exemple d'un niu d'astor abandonat i inutilitzat per manca de cobertura després d'un aprofitament dut a terme sense seguir els criteris de gestió. (Torrelles de Llobregat, juny 2022). Els nius d'astor ocupats mai són visibles a distància.

Imatge 2. Niu desfet i abandonat

Imatge 3. Niu ben constituït i actiu.

ANNEX 4. Resum criteris de gestió forestal dins dels sectors de cria ocupats i abandonats de l'àliga cuabarrada, àliga daurada, aufrany i trençalòs.

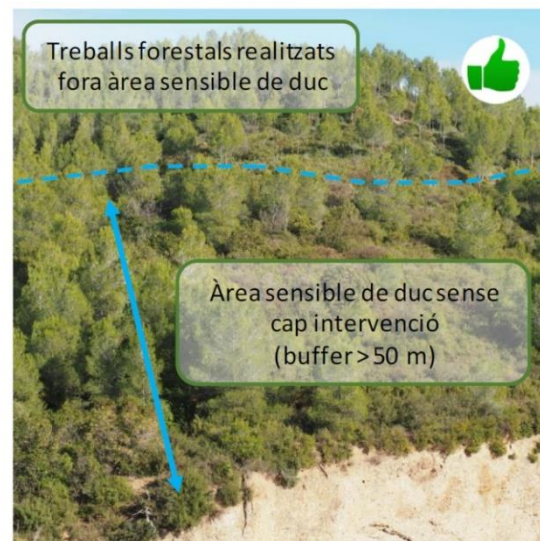
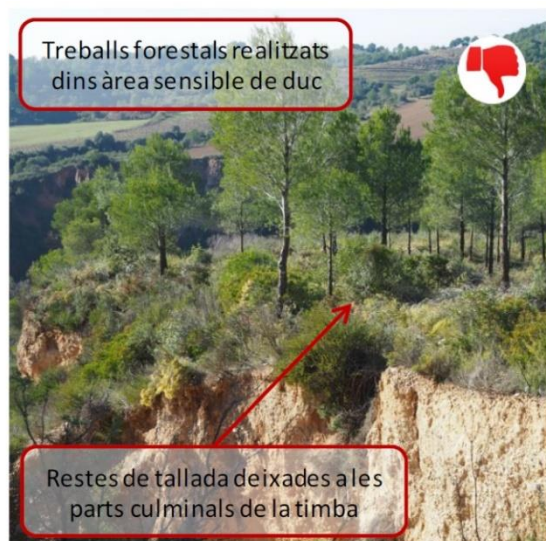
	Sector de cria ocupat			Sector de cria abandonat (>10 anys)		
	<300m	300-700m		>700m	<300m	300-700m
		Amb visual	Sense visual			
Actuació de gestió forestal i rompudes	No*	Si**	Sí fora període reproductor	Sí fora període reproductor	No*	Sí
Obertura de vials	No*	Si**	Si**	Sí fora període reproductor	No*	Sí**
Arranjament de vials	Si fora període reproductor	Si fora període reproductor		Sí fora període reproductor	Si fora període reproductor	Sí amb pantalla vegetació

* A excepció de les actuacions de prevenció d'incendis forestals justificades als instruments de planificació que s'han d'adequar per fer front als grans incendis forestals (GIF>500 ha), i/o per minimitzar el risc d'afectació a la seguretat de les persones, que són compatibles.

**Mentre amb l'actuació no s'incrementi la visual als nius o cingleres de cria. I fora del període reproductor.

ANNEX 5. Exemple de bones i males pràctiques realitzades en zones vitals de duc.

Font: Document "Bones pràctiques dels treballs forestals compatibles amb la presència del duc", elaborat per la UB, CREAM i Diputació de Barcelona.

ANNEX 6. Documentació de referència

1. Criteris per a la gestió forestal dels nius en arbre de rapinyaires diürns. Document consensuat per la Subdirecció General de Biodiversitat i Medi Natural, l'Oficina Tècnica de Parcs Naturals (DiBa), l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) i Equip de Biologia de la Conservació (UB).
2. Document tècnic del Servei de Fauna i Flora: Criteris de gestió de l'àliga cuabarrada a Catalunya.
3. Document "Bones pràctiques dels treballs forestals compatibles amb la presència del duc", elaborat per la UB, CREAM i Diputació de Barcelona
4. Farriol i Mascort, 2010. Terminologia forestal en els instruments d'ordenació forestal. Centre de la Propietat Forestal.
5. Sociedad Española de Ciencias Forestales (SECF), 2005. Diccionario forestal. Ediciones Mundiprensa.